8.1 Utnyttjande av forskningsinformation i lagberedningsarbetet och i beslutsfattandet i anslutning till det

Övre gräns för det disponibla anslaget: 150 000 €
Tidsplan: 2/2018–2/2019

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Att beredningen och det därmed relaterade beslutsfattandet bygger på kunskap är centrala principer inom god lagberedning. God lagberedning ska bygga på omfattande och tillförlitlig information om sådana fakta som är av betydelse för projektet och om de krav rättsordningen ställer. Även om stora mängder forskningsdata fanns att tillgå kan utmaningen ur lagberedarens perspektiv vara bland annat att informationen är spridd och svår att få tag på samt att beredaren inte har tillräckliga färdigheter eller tid för att kartlägga och sätta sig in i forskningsdata som gäller ämnet. En annan utmaning kan vara hur man lyckas kanalisera in forskningsdata i rätt skeden av beredningen och beslutsfattandet.

Under senare år har flera olika undersökningar och utredningar genomförts om hur forskningsinformation utnyttjas till stöd för beslutsfattandet. Däremot har man fokuserat mindre på en noggrann analys av vilken roll forskningsinformation har inom lagberedning och i enskilda projekt. I tidigare undersökningar i ämnet har man bland annat noterat att snäva tidsplaner för beredningen och resursbrist kan begränsa utnyttjandet av forskningsinformation. Eventuellt är det av samma orsaker som man i beredningen inte fullt ut har kunnat omsätta i praktiken de anvisningar och rekommendationer som gäller lagberedningen.

Inom ramen för detta projekt granskas hur forskningsinformation utnyttjas i lagberedningen och i beslutsfattandet i anslutning till det. Forskningsinformation förstås här i vid bemärkelse, och omfattar utöver forskningslitteratur även ett mångsidigt utnyttjande av olika forskares expertis. I studien klarläggs genom en mer omfattande analys hur forskningsinformation, data och forskarnas expertis har utnyttjats inom ministeriernas lagberedningsprojekt. Samtidigt granskas hur forskningsinformation har inverkat på de beslut som gäller beredningen. Ett centralt mål för studien är att kartlägga god praxis i fråga om utnyttjandet av forskningsinformation samt att utreda eventuella utmaningar och hinder för utnyttjandet av forskningsinformation i det praktiska lagberedningsarbetet. Målet för forskningsprojektet är alltså att ta fram information om hur forskning i nuläget utnyttjas i lagberedningen samt att erbjuda konkreta handlingsmodeller som befunnits fungera väl och på så sätt integrera användningen av forskning i lagberedningen.

I processhandboken för lagberedningen (http://lainvalmistelu.finlex.fi/sv/) beskrivs hur ett lagberedningsprojekt framskrider och dess olika faser. Forskningsinformation borde utnyttjas systematiskt i alla skeden av beredningsprocessen och beslutsfattandet i fråga om den. Med hjälp av processbeskrivningen granskas inom ramen för projektet inhämtandet och utnyttjandet av forskning under lagberedningens olika faser, från det att projektet förbereds ända till den fortsatta beredningen.

Forskningsfrågor:

- Hur och i vilket skede av lagberedningen utnyttjas forskningsinformation och forskarnas expertis?
- För vilket ändamål och för vems räkning produceras forskningsinformation (t.ex. som bakgrundsfakta för lagberedarna, till stöd för det politiska eller administrativa beslutsfattandet)?

- Hur har forskningsinformation påverkat innehållet i lagberedningen och besluten (inklusive dess initierande och utgångspunkter)?
- Vilken typ av forskningsinformation används i lagberedningen (internationella, inhemska, referentgranskade, utredningar, randomiserade studier)?
- Hur vanligt är det att man har låtit göra undersökningar/utredningar för ett lagberedningsprojekt? Var och på vems initiativ beställs dylika undersökningar/utredningar (förvaltningsområdets forskningsinstitut/universitet/självständiga forskare/konsultarbete)?
- På vilka andra sätt drar man nytta av forskarna och forskningsinstitutens expertis i beredningen (bl.a. höranden, utlåtanden)?
- Hur presenteras forskningsinformation i lagberedningsprojekt och hur har utnyttjandet av information dokumenterats?
- Motiveras de beslut som ska fattas inom projektet med hänvisning till forskningsinformation?
- Finns det skillnader förvaltningsområdena emellan i användningen av forskningsinformation och data? Är det vanligare att låta ta fram forskningsinformation och att utnyttja dessa i lagberedningen inom sådana förvaltningsområden som har sina egna sektorforskningsinstitut?

Inom projektet görs dessutom en noggrannare kartläggning av:

- Hur och i vilket skede av lagberedningen utnyttjas forskningsinformation och forskarnas expertis?
- För vilket ändamål och för vems räkning produceras forskningsinformation (t.ex. som bakgrundsfakta för lagberedarna, till stöd för det politiska eller administrativa beslutsfattandet)?
- Hur har forskningsinformation påverkat innehållet i lagberedningen och besluten (inklusive dess initierande och utgångspunkter)?
- Vilken typ av forskningsinformation används i lagberedningen (internationella, inhemska, referentgranskade, utredningar, randomiserade studier)?
- Hur vanligt är det att man har låtit göra undersökningar/utredningar för ett lagberedningsprojekt? Var och på vems initiativ beställs dylika undersökningar/utredningar (förvaltningsområdets forskningsinstitut/universitet/självständiga forskare/konsultarbete)?
- På vilka andra sätt drar man nytta av forskarna och forskningsinstitutens expertis i beredningen (bl.a. höranden, utlåtanden)?
- Hur presenteras forskningsinformation i lagberedningsprojekt och hur har utnyttjandet av information dokumenterats?
- Motiveras de beslut som ska fattas inom projektet med hänvisning till forskningsinformation?
- Finns det skillnader förvaltningsområdena emellan i användningen av forskningsinformation och data? Är det vanligare att låta ta fram forskningsinformation och att utnyttja dessa i lagberedningen inom sådana förvaltningsområden som har sina egna sektorforskningsinstitut?

Samband med genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och övrig utrednings- och forskningsverksamhet:

Parallellprojekt till utvärderingen av rådet för bedömning av lagstiftningen. Inom bägge granskas lagstiftningens kvalitet.

Informationsproduktionens huvudsakliga former och rapportering:

Kartläggning av god praxis, bakgrundsteckning och skapande av en lägesbild

8.2 Miljöbeskattning

A) Skattebehandlingen av olika förpackningsmaterial vid beskattningen av dryckesförpackningar

Övre gräns för det disponibla anslaget: 120 000 €
Tidsplan: 2/2018–12/2018

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

I Finland tas ut en punktskatt på förpackningarna för läske- och alkoholdrycker. Skatten gäller de dryckesförpackningar som inte omfattas av ett pantbaserat retursystem. Skatt på dryckesförpackningar gäller inte förpackningar av vätskekartong; för dessa finns ett separat insamlings- och återvinningssystem som bygger på producentansvar.

Skatten för dryckesförpackningar togs i bruk i sin nuvarande form 2005 i syfte att styra i synnerhet användningen av sådana förpackningar som omfattas av skatten och som efter att de tagits ur bruk kan återanvändas eller materialåtervinnas och som å andra sidan vid engångsanvändning och som pantlösa typiskt kunde sluta som skräp i miljön. Numera har de material som används i dryckesförpackningar dock utvecklats och det har lanserats sådana material på marknaden som sett till egenskaper och återvinningsbarhet kan anses motsvara exempelvis vätskekartong, som inte omfattas av denna skatt. Dessutom har alternativen och förutsättningarna för återvinning sannolikt utvecklats jämfört med tidigare.

För att säkerställa att materialåtervinningen av dryckesförpackningar är effektiv och att konkurrenssituationen mellan de olika dryckesförpackningsmaterialen är neutral behövs en kartläggning och bedömning av nuläget samt information om eventuella utvecklingsbehov och alternativ i fråga om den skattemässiga behandlingen.

Forskningsfrågor:

- Hur inverkar den nuvarande skattebehandlingen på hur effektiv återanvändningen och materialåtervinningen av dryckesförpackningar är och på dryckesförpackningsmaterialens konkurrensförutsättningar, och leder det faktum att den skattebehandlingen skiljer sig mellan olika material till en snedvridning av marknaden?
- Hur kunde skattebehandlingen utvecklas och vilka styrmedel kunde användas för att främja en effektiv återanvändning och materialåtervinning samt säkerställa konkurrensneutralitet dryckesförpackningsmaterialen emellan?
- Är det nödvändigt att utvidga skattebasen för att öka skattens styreffekt och beakta konkurrensneutraliteten så att även dryckesförpackningar som innehåller även andra drycker än de som nämns i den nuvarande skattetabellen vore skattepliktiga? Hur och på vilka grunder?
- Borde man förnya det nuvarande systemet där enbart vätskekartong inte omfattas av skatten?
- Är ett fungerande pantbaserat retursystem den enda tänkbara grunden för skattefrihet?

Framgång i projektet kräver att den genomförande aktören har omfattande kompetens inom förpackningsmaterial och deras återvinningsbarhet samt inom kvantitativ utvärdering av ekonomiska styrmedel. De sökande ska i sin ansökan ange vilka material de har tillgång till för analys.

Samband med genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och övrig utrednings- och forskningsverksamhet: Verkställigheten av regeringsprogrammets spetsprojekt Kretsloppsekonomin: Påskyndandet av nya lösningar för en cirkulär ekonomi genom ekonomisk styrning (Vägkarta för den cirkulära ekonomin) & ökad återvinning av förpackningsavfall (Riksomfattande avfallsplan 2030, utkast). MM 21/2014: Juomapakkausten pantillisten palautusjärjestelmien toimivuus ja kehittämistarpeita (Utredning om hur de pantbaserade retursystemen för dryckesförpackningar fungerar och vilka utvecklingsbehov som finns)
Informationsproduktionens huvudsakliga former och rapportering: Litterturanalys, framsynsinformation och bakgrundsteckning, inklusive metaanalys av befintlig information, jämförelse av alternativa tillvägagångssätt, bedömning av politiska åtgärder

8.2 Miljöbeskattning

B) Konsekvensbedömning av skattestödet för dieselbränsle

Övre gräns för det disponibla anslaget: 100 000 €
Tidsplan: 2/2018–12/2018

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:
Drivmedelsbeskattningen ändrades i samband med energiskattereformen 2011 så att den literbaserade punktskatten på bränslen ändrades till en energiinnehållsskatt baserad på bränslets energiinnehåll, dvs. värmevärde, och en koldioxidskatt baserad på det specifika koldioxidutsläpp som uppstår vid förbränningen. Beräkningsgrunden för koldioxidskatten för drivmedel preciserades 2012 så att de genomsnittliga växthusgasutsläppen under bränslets hela livscykel beaktas, inte bara i koldioxidutsläppen för biodrivmedel, utan också för fossil motorbensin och dieselolja.

Beräkningsgrunden för koldioxidskatten på alla fossila och biobaserade drivmedel är ett värde om 62 euro per ton koldioxid samt en specifik koefficient för koldioxidutsläppet för varje produkt. Utgångspunkten är att energiinnehållsskatten ska vara densamma per joule oavsett bränslet. På energiinnehållsskatten för bränslekvaliteter som i fråga om lokala utsläpp är bättre än traditionella fossila bränslen beviljas en rabatt, som motsvarar utsläppsnyttan enligt beräkningskriterierna år 2010.

Den energiinnehållsskatt som beräknats för dieselolja sänks dessutom med en fast summa om 25,95 cent per liter. Skatten för biobränslen som ersätter den sänks i motsvarande mån. Nivån på energiinnehållsskatten för fossil dieselolja och ersättande biobränslen, som huvudsakligen konsumeras av nyttotrafiken, motsvarar således inte de ovan nämnda kriterierna och är inte lika hög som energiinnehållsskatten för motorbensin och ersättande biobränslen, som huvudsakligen används i personbilstrafik. Genom den lindrigare beskattningen av dieselolja har man velat sänka kostnaderna för bland annat lastbilstrafiken och därigenom exportindustrin och busstrafiken. Eftersom energiinnehållsskatten för dieselolja är lägre än vad de miljömässiga grunderna för skatten skulle förutsätta och det inte finns några miljömässiga eller andra grunder för att gynna dieselpersonbilar, tar man för dieseldrivna personbilar ut fordonsskattens drivkraftskatt i syfte att vid en genomsnittlig årlig körprestation (25 000 km) balansera de kostnadsskillnader som bilisterna drabbas av till följd av att bensin och diesel beskattas olika. Det uppstår alltså ett skattestöd för dieseloljan, som delvis kompenseras av drivkraftsskatten för personbilar, vilken räknas som en skattesanktion.

Inom projektet klargörs effekterna av skattestödet till dieselbränslet i relation till dess målsättningar. Inom projektet görs en bedömning av beskattningens effekter på den tunga trafiken, övrig trafik som drivs med dieselbränsle och företag som anlitar transporttjänster samt dess effekter på den offentliga ekonomin samt på miljön. Ett centralt resultat av projektet är en kvantitativ analys av skattestödets ekonomiska betydelse.

Forskningsfrågor:

- Hur ser företags- och marknadsstrukturen ut för de branscher som direkt drar nytta av skattestödet för dieselolja, såsom den tunga vägtrafiken, samt hurdant är konkurrensläget (internationellt och i relation till andra transportformer, i synnerhet järnvägstrafik)? Hur har de utvecklats under de senaste åren?
- Hurdan är den tunga vägtrafikens kostnadskonkurrenskraft (konkurrenskraft på kort sikt) och

strukturella konkurrenskraft (konkurrenskraft på längre sikt) och vilka effekter har bränslepriset på dessa?

- Hur påverkar skattestödet för dieseloljan de företag som utnyttjar transporttjänster, i synnerhet exportindustrin?
- Vilka effekter har skattestödet för dieseloljan på den offentliga ekonomin och miljön?
- Är det nuvarande skattestödet för dieselolja motiverat sett till sin uppbyggnad och nivå, eller kunde de mål som uppställs för det eventuellt uppnås på något annat sätt?

Framgång i projektet kräver att den genomförande aktören har omfattande kompetens inom nationalekonomi och erfarenhet av empirisk analys. De sökande ska i sin ansökan ange vilka material de har tillgång till för analys.

Samband med genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och övrig utrednings- och forskningsverksamhet:

Forskningsprojektet hänför sig till regeringsprogrammets spetsprojekt Konkurrenskraften stärks genom förbättrade förutsättningar för näringsliv och företagande (utveckling av systemet för företagsstöd).

Informationsproduktionens huvudsakliga former och rapportering:

Analys av lägesbilden, bedömning av politiska åtgärder (ex post)

Litteraturanalys/metaanalys av befintliga data; statistiska och ekonometriska analyser, kvalitativa metoder

8.2 Miljöbeskattning

C) Bedömning av skattestödet för elström för datorhallar

Övre gräns för det disponibla anslaget: 60 000 €
Tidsplan: 2/2018–10/2018

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Elskatten är i Finland graderad i två skatteklasser: Skatten enligt skatteklass I är 2,24 cent och enligt skatteklass II 0,69 cent per kilowattimme. Skatt enligt skatteklass I tas ut exempelvis för el som används i hushåll, inom servicefunktioner, den offentliga sektorn och jord- och skogsbruket samt vid byggande. Elström som används i industrin omfattas av den lägre skattenivån enligt skatteklass II. Med industri avses här brytning av mineraler samt industriell tillverkning och förädling av varor. Med industri likställs även yrkesmässig växthusodling. Från och med början av 2014 ändrades elskattelagen så att den lägre skattesatsen enligt skatteklass II tas även ut för den el som förbrukas i datorhallar. En nedsatt skattesats på el definieras som ett skattestöd.

Ett mer långtgående mål för den finländska regeringen var att stärka IKT-sektorn och dess sysselsättningsmöjligheter och som en åtgärd sågs en förbättring av den allmänna affärsmiljön för de datorhallar som fungerar som grundläggande infrastruktur för den digitala ekonomin. En sänkning av elskatten till skatteklass II sågs som ett sätt att främja möjligheten för de datorhallsföretag som verkar i Finland att utvidga sina funktioner samt att göra det lättare för nya aktörer att etablera sig i Finland. Man förväntade sig också att de ökade investeringarna skulle leda till ökad sysselsättning inom byggbranschen och bland små och medelstora företag som erbjuder tekniska tjänster. Dessutom sågs åtgärden som ett sätt att göra Finland till ett mer attraktivt land för investeringar i datorhallar och därigenom som ett sätt att förnya Finlands industriella struktur och som en grund för nya affärsmodeller.

Målet med den lägre elskattesatsen var att sporra företag verksamma i Finland att utveckla sin verksamhet och etablera datorhallar i en verksamhetsmiljö där de sammantagna förutsättningarna för att idka datorhallsverksamhet är goda. En annan målsättning var att främja en utveckling som skulle leda till att datorhallarna blev mer energieffektiva och ha ett mindre koldioxidavtryck. Således ansågs det vara motiverat att stödja uppkomsten av stora enheter och att rikta skatteeffekter enbart till de företag som idkar datorhallsverksamhet som huvudsyssla. Detta skulle främja en koncentration av datorhallsverksamheten till stora enheter. Att utestänga små datorhallar från skattelättnaden vore också administrativt motiverat på grund av att tillämpningssituationerna i praktiken blir komplicerade.

I studien utreds effekterna av det skattestöd som den nedsatta elskattesatsen för datorhallar innebär i jämförelse med de mål som uppställts. Dessutom utreds hur fungerande stödets uppbyggnad är och dess inriktning. Ett centralt resultat av projektet är en kvantitativ analys av skattestödets ekonomiska betydelse.

Forskningsfrågor:

- Hurdan är företags- och marknadsstrukturen samt konkurrenssituationen för datorhallsverksamheten? Hur har de utvecklats under de senaste åren? Hur har investeringarna och sysselsättningen inom branschen utvecklats i jämförelse med andra branscher?
- Hurdan är den finländska datorhallsverksamhetens kostnadskonkurrenskraft (konkurrenskraft på kort sikt) och strukturella konkurrenskraft (konkurrenskraft på längre sikt)?

- Vad betyder den sänkta elskattesatsen för datorhallsbranschen och är den ett effektivt sätt att uppnå de mål som ställts?
- Är den gräns som uppställts för att den sänkta skatten ska beviljas – ett datacenter med en totaleffekt på över fem megawatt där ett företag bedriver informationstjänstverksamhet, informationsbehandling, uthyrning av serverutrymme och därtill hörande tjänster som sin huvudsakliga näringsverksamhet – fortsättningsvis ändamålsenlig med tanke på de uppställda målen eller borde definitionen ändras?
- Vilka fördelar har Finland när det gäller att locka till sig datorhallar jämfört med vissa konkurrerande länder (i synnerhet Sverige, Norge och Danmark) och, i synnerhet, vilken betydelse har elskattestödet?

Framgång i projektet kräver att den genomförande aktören har omfattande kompetens inom nationalekonomi och erfarenhet av empirisk analys. De sökande ska i sin ansökan ange vilka material de har tillgång till för analys.

Samband med genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och övrig utrednings- och forskningsverksamhet:

Forskningsprojektet hänför sig till regeringsprogrammets spetsprojekt Konkurrenskraften stärks genom förbättrade förutsättningar för näringsliv och företagande (utveckling av systemet för företagsstöd).

Informationsproduktionens huvudsakliga former och rapportering:

Analys av lägesbilden, bedömning av politiska åtgärder (ex post)

Litteraturanalys/metaanalys av befintliga data; statistiska analyser, kvalitativa metoder

8.3 Bedömning av de samhällsekonomiska tillväxtförutsättningarna på medellång sikt

Övre gräns för det disponibla anslaget: 120 000 €
Tidsplan: 2/2018–12/2018

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Efter finanskrisen har den ekonomiska tillväxten i Finland varit mycket lam i förhållande till vad den tidigare varit. Även de inhemska och utländska bedömningarna av tillväxten under de närmaste åren är blygsamma. Tillväxten är av stor betydelse för dimensioneringen av den ekonomiska politiken och finansieringen av den offentliga ekonomin. Vilken är tillväxtpotentialen i den finländska ekonomin under de kommande tio åren?

En central utgångspunkt för en bedömning av åtgärderna inom ramen för regeringens ekonomiska politik och dimensioneringen av finanspolitiken är att uppskatta den potentiella produktionen inom samhällsekonomin. Potentiell produktion går emellertid inte att mäta direkt. Forskningsprojektet ska jämföra metoder för uppskattning av den potentiella produktionen utifrån de behov som beredningen av den nationella ekonomiska politiken har. Projektet ska med väl motiverade metoder producera uppskattningar av produktionsgapet i Finland. Projektets avsikt är att hitta alternativ till kommissionens produktionsfunktionsmetod, eftersom denna metod för att uppskatta den potentiella produktionen har påståtts ge konjunkturberoende uppskattningar av produktionsgapet.

Forskningsfrågor:

- Vilka olika metoder kan användas för uppskattningen av den potentiella produktionen? Vilka är fördelarna och nackdelarna med de olika metoderna?
- På vilka grunder bör modellen för bedömning av Finlands potentiella produktion väljas?
- Ger de alternativa metoderna för att bedöma den potentiella produktionen mindre procykliska uppskattningar av produktionsgapet? Vilka realtidsegenskaper har dessa uppskattningar?
- Hurdana uppskattningar om den offentliga ekonomins strukturella finansiella ställning erbjuder de alternativa uppskattningarna av produktionsgapet i förhållande till den övriga synen på den strukturella finansiella ställningen? Leder vissa uppskattningar till en mer procyklisk tolkning av den strukturella finansiella ställningen än andra?

Forskningsgruppen bör lägga fram konkreta utvecklingsförslag om vilken metod för potentiell produktion som skulle vara den bästa för beredningen av statens ekonomiska politik med beaktande av den finländska samhällsekonomins särdrag.

Framgång i projektet kräver att den genomförande aktören har kompetens inom tidsserieanalys och makroekonomiska samband. De sökande ska i sin ansökan ange vilket material de har tillgång till för analys.

Samband med genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Kartläggning av förutsättningarna för sysselsättning och ekonomisk tillväxt samt utveckling av bedömningen av åtgärderna inom den ekonomiska politiken och finanspolitiken.

Informationsproduktionens huvudsakliga former och rapportering:

Lägesbildsanalys, litteraturöversikt och bedömning av alternativ

Slutrapporten ska lämnas in på engelska. Detta ska beaktas i kostnadsförslaget för projektet.

8.4 Referenslaboratorieverksamhetens förändrade samhälleliga roll vid miljömätningar

Övre gräns för det disponibla anslaget: 80 000 €
Tidsplan: 2–3/2018–9/2018

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Med ett nationellt referenslaboratorium avses ett laboratorium som utsetts av ett ministerium eller genom ett avtal mellan finska staten och en internationell organisation och vars uppgift är att tjäna branschens övriga laboratorier i upprätthållandet av deras kvalitet och behörighet genom att erbjuda utbildning och rådgivning samt genom att ordna referensmätningar för laboratorierna, dvs. externa kvalitetsbedömningar. Dessutom hör det till referenslaboratoriernas uppgifter att upprätthålla referensmätutrustning och utveckla och standardisera metoder.

Välordnad referenslaboratorieverksamhet utgör grunden för ett ledarskap inom den offentliga förvaltningen som bygger på kvalitet och information. En ändamålsenlig verksamhet bidrar till effektiv resursallokering samtidigt som man kan utveckla referenslaboratorietjänsternas kvalitet, öka tjänsternas enhetlighet och effektivisera riskhanteringen. Via utvecklingen av referenslaboratorieverksamheten utvecklas ett allmänt kvalitets- och ansvarstänkande och möjliggörs en mångformig serviceverksamhet inom samhällets olika funktioner.

Introduktionen av ny teknik i branschen i en situation då referenslaboratorieverksamheten sköts vid flera olika forskningsinstitut och myndighetsorganisationer på olika håll inom statsförvaltningen erbjuder tillfälle att granska referenslaboratorieverksamheten och dess strukturer ur en ny synvinkel. Miljöanalysernas karaktär kommer under de förestående åren att förändras avsevärt, dels på grund av förvaltningsreformerna, dels till följd av den tekniska utvecklingen. Så möjliggör till exempel utvecklingen av olika satellittekniker att nya, digitala metoder för distansanalys och modellering tas i bruk vid uppföljningen av miljöinformation. Referenslaboratorieverksamheten bör främja användbarheten och tillförlitligheten hos förnyade metoder. Verksamheten påverkas dessutom av omfattande, snabbt föränderliga samhälleliga fenomen såsom klimatförändringen, urbaniseringen och parametrar som anknyter till den byggda miljön, förändringarna i biodiversiteten samt till exempel utvecklingen av den cirkulära ekonomin och bioekonomin. Miljösektorns och referenslaboratorieverksamhetens internationella samarbete samt behoven av och sätten att påverka detta samarbete ställer sina egna krav på referenslaboratorieverksamheten. Samtidigt, i takt med de nationella förvaltningsreformerna, går sättet att producera mätinformation i allt högre grad i en riktning som gynnar nätverk, samproduktion och medborgardelaktighet. Referensmätningsverksamheten bör förnyas på det sätt som förändringarna i omvärlden förutsätter. Därför behöver den samhälleliga effekten av miljöbranschens referenslaboratorieverksamhet och behoven av att anpassa verksamheten och organiseringen i förhållande till den föränderliga omvärlden analyseras mer ingående.

Forskningsfrågor:

- Lyckas den nationella referenslaboratorieverksamheten nå de resultat och det genomslag som verksamheten strävar efter sett ur olika kundgruppers synvinkel (t.ex. medborgarna, företagsverksamheten, förvaltningen)?
- Har någon potentiell effektnytta av verksamheten lämnats obeaktad eller inte alls uppnåtts?
- Har verksamheten motstridiga effekter?
- Med vilken tidsplan och på vilka sätt förväntas de nya teknikerna och de samhälleliga förändringarna förändra branschen och därigenom referenslaboratorieverksamhetens roll?
- Vilka faktorer stöder utvecklingen, och vad kan man se som framtida utmaningar i

branschen?

- Vilka är de viktigaste förutsättningarna för att kunna svara mot förändringarna i omvärlden? (organisering, arbetssätt, samarbetsformer, anpassning till förändringar i mätverksamhetens paradigm?)
- Hur relaterar den nationella referenslaboratorieverksamheten och dess utveckling till andra EU-länders strävanden och organisering?
- Hur har man på andra håll förberett sig inför de verksamhetsförändringar som de nya teknikerna kräver?
- Kan man se att nya disruptiva verksamhetsmodeller börjar rota sig i branschen?
- Finns det alternativ till de nuvarande juridiska organiseringsformerna?

Temaberedningen har skett genom samutveckling (närmare information).

Samband med genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och övrig utrednings- och forskningsverksamhet:

Reformen av centralförvaltningen, landskapsreformen, sparmålet på en miljard i planen för de offentliga finanserna, reformen av statens forskningsinstitut och forskningsfinansiering, digitaliseringen

Inom området finns ett flertal tidigare utredningsrapporter, till exempel: Miljöministeriets duplikat 142/2004, Jord- och skogsbruksministeriet, utredningsrapport 2006, Finansministeriet, utredningsmannarapport 30.11.2007, Arbetsgrupps PM MMM 2007:6, Bearing Point Oy, 2008, Finansministeriets publikationer 7/2010

Informationsproduktionens huvudsakliga former och rapportering:

Lägesbildsanalys av verksamheten i dess nuvarande form och dess funktionalitet genom metaanalys av ny och befintlig information (tidigare utredningar, kundenkäter osv.).

Förutseende jämförelse av sådana arbets- och organiseringsalternativ som svarar mot de utmaningar den föränderliga omvärlden utgör.

8.5 Utvärdering av början på arbetet i rådet för bedömning av lagstiftningen

Övre gräns för det disponibla anslaget: 125 000 €
Tidsplan: 2/2018–12/2018

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

I december 2015 tillsatte regeringen ett organ för konsekvensbedömning av lagstiftningen med uppgiften att säkerställa kvaliteten på konsekvensbedömningarna i lagstiftningen. Rådets uppgift är att ge utlåtanden om regeringens propositioner och konsekvensbedömningarna i dem. Ett annat syfte är att höja kvaliteten på lagberedningen och i synnerhet konsekvensbedömningarna i regeringens propositioner. Dessutom är strävan att utveckla den allmänna lagberedningskulturen, såsom propositionernas och lagberedningens tidtabeller och planering.

Rådet väljer självständigt vilka propositionsutkast det bedömer. Vid valet prioriteras ekonomisk och samhällelig betydelse, men samtidigt eftersträvas att alla ministerier ska omfattas av verksamheten och att utlåtandena ska gälla propositionsutkast av olika omfattning.

Statsrådets kansli satte som mål för rådet att behandla minst 20 propositioner under 2016. Målet för 2017 är 35 propositionsutkast.
Under 2016 tog rådet sammanlagt 21 propositionsutkast till behandling, och fram till utgången av 2016 blev 12 utlåtanden klara. Under 2017 har hittills 16 utlåtanden färdigställts. Rådets uppgift är att bedöma i synnerhet de ekonomiska konsekvenserna, inklusive konsekvenserna för människors och företags verksamhet (administrativ börda), samt konsekvenserna för kommunernas uppgifter och skyldigheter.

Utvärderingen syftar till att utveckla verksamheten och att analysera rådets arbete i en internationell ram. I den inledande fasen ges forskarna nödvändigt material och de förutsätts ha läst rådets årsberättelse och annat offentligt material om rådets verksamhet.

Forskningsfrågor:

- Har rådet påverkat kvaliteten på regeringens propositioner och konsekvensbedömningar och bidragit till en förbättrad lagberedningskultur? Hur ser de olika samarbetsinstanserna på effekterna? (inkl. lagberedarnas, beslutsfattarnas och centrala intressegruppers syn, i synnerhet instanser som är föremål för reglering såsom företag, kommuner och deras intresseorganisationer).
- Är verksamhetsmodellen och resurserna tillräckliga för att nå målen?
- Hur har rådet lyckats med att välja ut de objekt det bedömer?
- Hur har beredningen av bedömningen fungerat?
- Har olika typer av konsekvenser beaktas i tillräcklig grad?
- Hurdana utvecklingsförslag har rådet lagt fram?
- Har utlåtandena varit nyttiga? Hur har man upplevt rådets utlåtanden i ministerierna och intressegrupperna? Har man ansett att utlåtandena är nyttiga och har mottagarna av utlåtandena upplevt att man fokuserar på det mest väsentliga och att man med hjälp av dem har förbättrat utkastet till proposition?
- Hur kan man ytterligare förbättra utlåtandenas nytta och användbarhet?
- Hur har rådets utlåtanden beaktats?
- Vilka är de övriga väsentliga erfarenheterna och iakttagelserna under de två första verksamhetsåren?
- Hur relaterar starten, organiseringsmodellen och effekterna till motsvarande internationella organ?

Samband med genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och övrig utrednings- och forskningsverksamhet: Inrättandet av rådet är en del av regeringens spetsprojekt ”Smidigare författningar”.
Informationsproduktionens huvudsakliga former och rapportering: Lägesbildsanalys och bedömning av politiska åtgärder Den genomförande aktören förväntas lämna en mellanrapport våren 2018.